

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - **Personeelsuitbreiding van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) in het kader van de implementatie in het Vlaamse gewest van het nieuwe ETS2, het nieuwe ETS Scheepvaart en de herziening van het bestaande ETS Vaste installaties, bijkomende juridische ondersteuning en bijkomende capaciteit voor een kwaliteitsvol HR- en organisatiebeleid**

Samenvatting

Na de recente afronding van Europese onderhandelingen over 19 diverse Europese energie- en klimaatdossiers (o.a. in kader van het Fit for 55-pakket), moet het meest omvangrijke pakket van Europese energie- en klimaatregelgeving ooit in het Vlaamse gewest worden geïmplementeerd.

Voorliggende nota heeft betrekking op slechts enkele onderdelen van dit grote wijzigingspakket, namelijk het nieuwe emissiehandelssysteem ETS2 (gebouwen, wegtransport en bijkomende sectoren) (exclusief handhaving vanaf 2027), het nieuwe ETS Scheepvaart en de herziening van het bestaande ETS Vaste installaties.

Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) is de verantwoordelijke entiteit voor of rechtstreeks betrokken bij het grootste deel van deze nieuwe regelgeving. Deze implementatie kan onmogelijk worden uitgevoerd met het huidige personeelsbestand van het VEKA. Voor de correcte uitvoering van deze bijkomende taken en verantwoordelijkheden zijn bijkomende personeelsleden nodig waarvan de koppen worden geneutraliseerd in het kader van de koppenbesparingsdoelstelling 2020-2024 voor de Vlaamse administratie.

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan een personeelsuitbreiding met 18 koppen in 2024 bij het VEKA om de meest dringende implementatie-aspecten die betrekking hebben op de bovenvermelde emissiehandelssystemen te realiseren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 5 mei 2024 verkregen.

Het begrotingsakkoord werd op 31 mei 2024 verkregen.

Het akkoord van de minister van bestuurszaken werd op 31 mei 2024 gegeven.

2. INHOUD

A. CONTEXT

Na de recente afronding van Europese onderhandelingen over 19 diverse Europese energie- en klimaatdossiers (in kader van het Fit for 55-pakket en daarmee gerelateerde), moet het meest omvangrijke pakket van Europese energie- en klimaatregelgeving ooit in het Vlaamse gewest worden geïmplementeerd:

- Herziening ETS1 (wat betreft Emissiehandelssysteem voor vaste installaties).
- Nieuw ETS2 (Emissiehandelssysteem voor gebouwen, wegtransport en bijkomende sectoren).
- Nieuw ETS Scheepvaart.
- Herziening ETS Luchtvaart.
- Herziening Effort Sharing Verordening.
- Herziening LULUCF-Verordening.
- Nieuwe Verordening Sociaal Klimaatfonds.
- Nieuwe CBAM-Verordening.
- Herziening Richtlijn Hernieuwbare Energie (RED III).
- Herziening Richtlijn energie-efficiëntie (EED).
- Nieuwe Methaanverordening.
- Gaspakket (herziening van de richtlijn en herziening van de verordening).
- Herziening Richtlijn Energieprestaties van Gebouwen (EPBD).
- Herziening F-gasverordening en Verordening ozonafbrekende stoffen.
- Nieuwe Verordening certificering van koolstofverwijderingen ('Carbon Removals Regulation').
- EMD-verordening (Electricity Market Design).
- Herziening van de Richtlijn Industriële Emissies.
- Nieuwe Net Zero Industry Act (Verordening)
- Herziening CEEAG (Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy) en de nieuwe de-minimisverordening.

De implementatie wordt, voor zover nodig, voorafgegaan door wijzigingen aan bestaande of nieuwe Vlaamse regelgeving (al dan niet in combinatie met afsluiten van samenwerkingsakkoorden). Punctueel en waar mogelijk, is dit werk reeds aangevat. Voor alle hiervoor vermelde goedgekeurde energie- en klimaatdossiers moet de nieuwe regelgeving worden uitgevoerd, opgevolgd en gehandhaafd.

Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) is de verantwoordelijke entiteit voor of rechtstreeks betrokken bij het grootste deel van al deze nieuwe regelgeving. Deze implementatie kan onmogelijk worden uitgevoerd met het huidige personeelsbestand van het VEKA.

Voor de correcte uitvoering van deze bijkomende taken en verantwoordelijkheden naar aanleiding van dit omvangrijke pakket van Europese energie- en klimaatregelgeving, zijn bijkomende personeelsleden nodig waarvan de koppen worden geneutraliseerd in het kader van de koppenbesparingsdoelstelling 2020-2024. Uit een analyse van het VEKA van de verschillende wetgevende energie- en klimaatdossiers blijkt dat de uitvoering van de Richtlijn Emissiehandel (2003/87) het meest dringende is, aangezien de omzettingstermijn en de tijd voor implementatie daar erg kort zijn. Het VEKA heeft daarom een voor de implementatie van dit instrument een inschatting gemaakt van de meest dringende personeelsbehoefte. In voorliggende nota wordt daarom gemotiveerd dat een personeelsuitbreiding met 18 koppen vanaf 2024 bij het VEKA noodzakelijk is om de meest dringende implementatie, nl ETS2 (exclusief de handhaving die op te zetten is vanaf 2027), ETS Scheepvaart en ETS Vaste installaties te realiseren. Deze nota focust dus louter op de meest dringende personeelsnoden in dit kader, en bevat nog niet de personeelsnoden voor de implementatie van de andere hiervoor vermelde nieuwe Europese richtlijnen en Verordeningen.

ETS2

In zijn advies van 28 maart 2024 aangaande een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest 'tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie' (hierna genoemd: Verzameldecreet VI), stelt de Raad van State dat de uitvoering van ETS2 onder de bevoegdheid van de gewesten valt, waardoor het VEKA de functie van bevoegde autoriteit zal opnemen. De Raad van State stelt immers dat de implementatie van ETS2 ressorteert onder de gewestelijke leefmilieubevoegdheid.

De Raad meent echter wel dat er voor de definitie van het begrip "gereguleerde entiteit" onder ETS2 onderlinge afstemming moet zijn tussen de gewesten, om situaties van non-regulering en dubbel-regulering te vermijden. De Vlaamse Regering nam akte van het advies en gaf bij de goedkeuring van Verzameldecreet VI op 12 april 2024 aan dat het de nodige afstemming over het territoriaal aanknopingspunt zou nastreven. De relevante bepalingen werden in afwachting van dergelijk overleg geschrapt uit het Verzameldecreet VI.

Ondertussen moeten de voorbereidingen voor het operationaliseren van ETS2 dringend starten, gezien de eerste implementatiedeadlines al starten vanaf juli 2024. Er kan bijgevolg niet worden gewacht tot de finalisering van het Vlaamse regelgevend kader om te starten met de praktische uitvoering van ETS2 in het Vlaams Gewest. Het VEKA kan deze taken niet met het huidige personeelsbestand opnemen. Een personeelsuitbreiding van het VEKA is hiervoor zeer noodzakelijk en urgent.

Zie luik 3.A.1 voor een raming van de bijkomende inkomsten die aan de implementatie van ETS2 zijn gekoppeld.

ETS Scheepvaart

De Raad van State verwijst in zijn advies van 28 maart 2024 aangaande het Verzameldecreet VI, wat betreft de bepalingen inzake ETS Scheepvaart, naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (bv. arrest nr. 33/2011 van het Grondwettelijk Hof van 2 maart 2011) over ETS Luchtvaart. Het Hof stelde in deze rechtspraak dat de bevoegdheid van de gewesten inzake de bescherming van de lucht de bevoegdheid omvat om maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen in de lucht te verminderen, maar dat de bevoegdheden dermate verweven zijn dat

ze niet anders dan in onderlinge samenwerking kunnen worden uitgeoefend. Een samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de gewesten is bijgevolg noodzakelijk.

Die redenering van het Grondwettelijk Hof inzake ETS Luchtvaart kan volgens de Raad van State *mutatis mutandis* ook worden gevolgd met betrekking tot ETS Scheepvaart. Zodoende moet volgens de Raad van State worden geconcludeerd dat de federale overheid niet het enige beleidsniveau is dat bevoegd is om richtlijn (EU) 2023/959 om te zetten, maar ook de gewesten zijn daartoe bevoegd, op grond van hun leefmilieubevoegdheden. De gewesten moeten die richtlijn volgens de Raad dus in principe binnen de grenzen van hun bevoegdheden omzetten door vooraf met de federale Staat een samenwerkingsakkoord te sluiten.

De Vlaamse Regering nam bij de goedkeuring van Verzameldecreet VI op 12 april 2024 akte van het feit dat de Raad van State erkent dat deze materie in principe een gewestaangelegenheid is maar dat hierover een samenwerkingsakkoord moet worden gesloten. De Vlaamse Regering gaf aan om eerst - met respect voor de gewestelijke bevoegdheden - met de andere gefedereerde entiteiten hierover een samenwerkingsakkoord af te sluiten alvorens een decretale aanpassing aan het DABM (Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid) door te voeren. In afwachting werden de relevante bepalingen in het Verzameldecreet VI geschrapt. In het licht van de door de Raad van State aangehaalde gelijkenissen met luchtvaart, is het volgens de Vlaamse Regering ook logisch dat ook voor ETS Scheepvaart de gewesten de bevoegde autoriteiten zijn.

Gezien de inwerkingtreding van ETS Scheepvaart vanaf 1 januari 2024 moet er dringend worden gestart met de uitvoering ervan in het Vlaams Gewest. Er kan bijgevolg niet worden gewacht tot de finalisering van het Vlaamse regelgevend kader om te starten met de praktische uitvoering van ETS Scheepvaart in het Vlaams Gewest. Het VEKA kan deze taken niet met het huidige personeelsbestand opnemen. Een personeelsuitbreiding van het VEKA is hiervoor zeer noodzakelijk en urgent.

Zie luik 3.A.1 voor een raming van de bijkomende inkomsten die aan de implementatie van ETS Scheepvaart zijn gekoppeld.

ETS Vaste installaties

Zoals vastgelegd in het DABM (Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid), is het VEKA de bevoegde autoriteit voor de implementatie van het ETS Vaste installaties. Als gevolg van de herziene ETS-Richtlijn in het kader van het Fit for 55-pakket, werden nieuwe verplichtingen opgelegd voor vaste installaties en werden sommige ETS-verplichtingen uitgebreid naar installaties voor het verbranden van stedelijk afval.

Deze wijzigingen en nieuwe verplichtingen zijn sinds 1 januari 2024 in werking getreden, maar kunnen niet met het huidige personeelsbestand van het VEKA worden uitgevoerd. Een personeelsuitbreiding van het VEKA is hiervoor dus zeer noodzakelijk en urgent.

Zie luik 3.A.1 voor een raming van de bijkomende inkomsten die aan de implementatie van ETS Vaste installaties zijn gekoppeld.

De toekenning van de personeelsuitbreiding betreffende ETS Scheepvaart aan het VEKA is gedeeltelijk voorwaardelijk. Indien bij het vastleggen van de definitieve afspraken met de andere entiteiten in dit land (een deel van) de bevoegdheid inzake ETS Scheepvaart uiteindelijk niet als een gewestelijke bevoegdheid zou worden beschouwd, zal de toegekende personeelsuitbreiding

aan het VEKA worden bijgesteld conform de aantallen die verder in deze nota in luik 2.B.2 worden berekend.

B. BIJKOMENDE PERSONEELSBEHOEFTE

B.1. Bijkomende taken in kader van ETS2

Het ETS2 wordt ingevoerd als gevolg van de herziening van de ETS-Richtlijn.

Volgens de huidige inschatting zullen er in het Vlaams Gewest ongeveer 350 gereguleerde entiteiten zijn die onder het toepassingsgebied van ETS2 vallen. Ter vergelijking, het huidige ETS Vaste installaties (elektriciteitsproductie en grote industrie) omvat 200 installaties in Vlaanderen.

De voorlopige inschatting van de personeelsbehoefte is gebaseerd op het volledig implementeren van ETS2 op gewestelijk niveau, met uitzondering van het beheer van het broeikasgasregister, dat in lijn met de bestaande afspraken voor ETS Vaste installaties door de federale overheid zou worden opgenomen. De daarvoor noodzakelijke aanpassing aan het Samenwerkingsakkoord Register is nog niet opgemaakt.

De voorlopige inschatting houdt nog geen rekening met de noodzakelijk op te starten handhaving (o.a. van de inlevering van emissierechten vanaf 2027) en de terugbetaling van onterecht doorgerekende kosten verbonden aan de emissierechten. Deze taken zullen ook door het VEKA moeten worden uitgevoerd en geïmplementeerd. De personeelscapaciteit die hiervoor nodig is, is sterk afhankelijk van enkele beleidskeuzes die de Vlaamse Regering nog moet maken tegen uiterlijk 2027, en is daarom niet expliciet vernoemd in de onderstaande lijst taken, en is daarom ook niet in rekening gebracht bij de inschatting van het aantal benodigde VTE's.

Taken die vanaf 2024 door het VEKA moeten worden opgenomen zijn:

- Algemene communicatie omtrent het nieuwe ETS2 zodat de latere implementatie en aanvaardbaarheid niet in het gedrang komt.
- Tegen 1 juli 2024 moeten de gereguleerde entiteiten zijn geïdentificeerd en moet de IT-tool voor monitoring, rapportering en verificatie (MRV) bij deze gekend en operationeel zijn.
- Tegen 31 augustus 2024 moeten de gereguleerde entiteiten (brandstofhandelaren) een monitoringplan indienen bij het VEKA ter goedkeuring, wat de proactieve, voorafgaande communicatie vanuit het VEKA noodzaakt, alsmede de uitbouw van een dossierbehandeling en in een latere fase een handhavingssysteem, waarvoor op dit moment nog geen ondersteunende IT-tools bestaan.
- Vanaf 31 augustus 2024: beoordelen en goedkeuren van de door de gereguleerde entiteiten ingediende monitoringplannen. Bij ETS Vaste installaties wordt het VEKA hiervoor ondersteund door het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen (VBBV). Het VEKA zal geen gebruik kunnen maken van ondersteuning door het VBBV bij de implementatie van ETS2. Dit is immers niet voorzien in de referentietaken van VITO (waar het VBBV deel van uitmaakt). Het VBBV beschikt bovendien voornamelijk over technische expertise gelinkt aan industriële processen, terwijl bij de implementatie van ETS2 voornamelijk economische en financiële expertise is vereist (bv. inzake accijnsregelgeving, facturatie). De beoordeling van de monitoringplannen zal derhalve volledig door het VEKA worden uitgevoerd.
- Tegen 31 december 2024: verlenen van broeikasgasvergunningen. Hiervoor moet een nieuw systeem van vergunningverlening worden uitgedacht en ontwikkeld, dat rekening houdt met het feit dat er geen rechtstreekse link bestaat tussen de gereguleerde entiteit (de brandstofhandelaar) en de plaats van vervuiling (eindgebruiker).

- Vanaf 30 april 2025: goedkeuring van geverifieerde emissiejaarrapporten, te beginnen met de rapportering over emissies van 2024.
- Vanaf 2027 wordt ook een verplichting ingevoerd tot inlevering van emissierechten: de ETS-richtlijn voorziet een mogelijk uitstel van één jaar indien de energieprijzen te hoog zijn, waardoor de verplichting tot inlevering van emissierechten mogelijk pas vanaf 2028 wordt ingevoerd. De kans is echter klein dat dit mogelijke uitstel ook daadwerkelijk wordt toegepast.
- Later moet ook nog een rapporteringsplicht worden ingevoerd dat gereguleerde entiteiten onder ETS2 verplicht te rapporteren over de manier waarop de kosten van het ETS2 zijn doorgerekend aan de eindgebruikers.

Om deze taken te kunnen opnemen, wordt de nodige bijkomende capaciteit binnen het VEKA vanaf 2024 ingeschat op:

- 10 VTE niveau A (adjunct van de directeur),
- 1 VTE niveau A2 (adviseur)

Het aantal VTE niveau A (adjunct van de directeur) wordt als volgt ingeschat:

- Voor de implementatie van ETS Vaste installaties (~200 installaties) zijn momenteel 3 VTE actief bij het VEKA, en 3 VTE bij het VBBV¹. Voor de implementatie van ETS Vaste installaties geldt bijgevolg een ratio van 33 installaties (200 gedeeld door 6) per VTE van niveau A (adjunct van de directeur).
- Op dit moment wordt ingeschat dat er 350 gereguleerde entiteiten zullen zijn die aan het Vlaamse Gewest worden toegewezen.
- In tegenstelling tot ETS Vaste installaties is er bij de implementatie van ETS2 geen sprake van kosteloze toewijzing. Er zijn echter langs de andere kant wel andere bijkomende taken die het VEKA moet opnemen (zoals vergunningverlening), en/of gaat het ETS2 gepaard met grotere complexiteit (bv. de manier waarop omgegaan wordt met de bijmenging van biomassa in transportbrandstoffen).
- De Nederlandse Emissieautoriteit hanteert op dit ogenblik een ratio van 1 VTE per 20 gereguleerde entiteiten (gelijkaardig aan hun capaciteit voor ETS Vaste installaties), en daarnaast nog 4 VTE bij het Ministerie Economische Zaken en Klimaat.
- Omwille van bovenstaande lijkt het hanteren van een gelijkaardige ratio van 1 VTE per 33 installaties voor ETS2 zeker geen overschatting.

Met een ratio van 1 VTE per 33 gereguleerde entiteiten, en een inschatting van 350 gereguleerde entiteiten, zijn 10 VTE niveau A (adjunct van de directeur) en 1 VTE niveau A2 (adviseur/directeur als teamcoördinator) vanaf 2024 noodzakelijk voor implementatie.

Samenvatting van personeelsbehoefte onder B.1:

- **10 VTE niveau A1 (adjunct van de directeur), waarvan 3 tijdelijke tot 31 december 2026. Hiervan wordt de indiensttreding van 4 VTE voorzien vanaf 1 juli 2024, 3 VTE vanaf 1 oktober 2024 en 3 VTE vanaf 1 januari 2025.**
- **1 VTE niveau A2 (adviseur), voor de aansturing van het team vanaf 1 oktober 2024.**

¹ Naast de taken die het VBBV verricht inzake de implementatie van het ETS Vaste Installaties, heeft het VBBV thans tevens taken inzake de opvolging van de EBO's (Energiebeleidsovereenkomsten). De 3 VTE's waarover sprake is een inschatting van het personeelsbestand (uitgedrukt in VTE) dat effectief werkzaam is inzake ETS.

Zoals eerder gesteld, houdt deze inschatting nog geen rekening met de personeelscapaciteit die nodig is voor de handhaving (o.a. het handhaven van de inlevering van emissierechten vanaf 2027) en de terugbetaling van onterecht doorgerekende kosten verbonden aan de emissierechten. De personeelscapaciteit die hiervoor nodig is, is sterk afhankelijk van enkele beleidskeuzes die de Vlaamse Regering nog moet maken tegen 2027.

B.2. Bijkomende taken in kader van implementatie ETS Scheepvaart

ETS Scheepvaart is reeds volledig in werking sinds 1 januari 2024. Er wordt van uitgegaan dat de federale overheid net zoals bij ETS Vaste installaties zal instaan voor het broeikasgasregister.

De taken die het VEKA wel moet opnemen, voor ongeveer 50 scheepvaartmaatschappijen² met 549 schepen (waarvan er in 2022 288 actief waren) die aan België toegewezen worden, zijn onder meer:

- Algemene communicatie omtrent het nieuwe ETS Scheepvaart.
- Beoordelen en goedkeuren van monitoringplannen.
- Continu opvolgen van contractuele bepalingen tussen scheepvaartbedrijven waarmee de verantwoordelijkheid voor naleving van ETS Scheepvaart wordt doorgegeven via een juridisch mandaat.
- Goedkeuren van geverifieerde emissiejaarrapporten vanaf 2025.
- Opvolgen van de inlevering van emissierechten vanaf 2025.

De bijkomende personeelsbehoefte wordt, op basis van een ratio van 25 scheepvaartmaatschappijen per VTE, ingeschat op 2 VTE niveau A (adjunct van de directeur), waarvan 1 VTE vanaf 1 juli 2024 nodig is en 1 VTE vanaf 1 oktober 2024.

B.3. Bijkomende taken in kader van implementatie ETS Vaste installaties

Als gevolg van de herziening van het ETS Vaste installaties (omgezet via het ETS-wijzigingsbesluit, definitief goedgekeurd op 8 december 2023) moet het VEKA de volgende bijkomende taken opnemen:

- Tegen 30 september 2024 (daarna jaarlijks terugkerend): controle op energie-efficiëntie conditionaliteit voor kosteloze toewijzing. Het betreft het verifiëren en beoordelen van de uitvoering van de maatregelen die volgens de laatste energie-audits een terugverdientijd hebben van maximaal drie jaar, met oog op een mogelijke vermindering van 20% van de kosteloze toewijzing in geval van niet-naleving. Het gaat hier om een bijkomende taak omdat de EBO's niet kunnen worden gebruikt als toets en er dus een aparte controle moet zijn.
- Tegen 30 september 2024 (daarna jaarlijks terugkerend): controle op conditionaliteit klimaatneutraliteitsplannen. Het betreft het beoordelen en opvolgen van klimaatneutraliteitsplannen van de 10% minst efficiënte installaties, met oog op een mogelijke vermindering van 20% van de kosteloze toewijzing in geval van niet-naleving.
- Tegen 15 juni 2024 (daarna jaarlijks terugkerend): controle van naleving duurzaamheidscriteria RED II onder ETS in emissiejaarrapporten en in monitoringplannen.

---

² Dit aantal kan sterk fluctueren op basis van de contractuele bepalingen en van schepen die niet geregistreerd zijn in de EU, maar wel Europese havens aandoen.

- Continu: Het beoordelen van de argumentatie van exploitanten van installaties met een nominaal thermisch ingangsvermogen dat daalt onder 20 MW als gevolg van klimaatmaatregelen, die tot het einde van de huidige en de volgende vijfjaarlijkse periode toch onder het toepassingsgebied van het EU ETS wensen te blijven, alsmede het ontwikkelen van opvolgprocedures.
- Continu: Beoordelen van productieprocessen die werden aangepast met een daling van het nominaal thermisch ingangsvermogen als gevolg in het kader van stopzettingen (veel meer gevallen door hogere ETS-prijs), alsmede het ontwikkelen van opvolgprocedures.

Al deze taken hebben een mogelijk grote financiële impact op de betrokken bedrijven, omdat het gaat om 1) aanpassingen aan de kosteloze toewijzing, 2) fossiele versus biogene emissies (dus hoeveel rechten ingeleverd moeten worden) 3) al dan niet ETS-plichtig zijn.

De bijkomende personeelsbehoefte vanaf 1 juli 2024 wordt ingeschat op 1 VTE niveau A (adjunct van de directeur).

B.4. Bijkomende juridische ondersteuning

Gelet op de omvang van het juridische werk dat gepaard gaat met de implementatie van de nieuwe regelgeving is een uitbreiding van de juridische capaciteit van het VEKA noodzakelijk. Deze juridische capaciteit voor het thema klimaat bedraagt momenteel structureel 0,6 VTE.

Verschillende dringende juridische klimaatdossiers (inzake regelgeving en juridische ondersteuning) moeten met kennis van zaken kunnen worden opgevolgd en voorbereid, zoals:

- Omzetting in Vlaamse regelgeving van ETS2, ETS Scheepvaart en ETS Luchtvaart, en de opmaak van de daaraan mogelijk gekoppelde voorafgaande noodzakelijke Samenwerkings- en Protocolakkoorden met de andere entiteiten binnen België.
- Juridische ondersteuning bij de uitvoering van ETS Vaste installaties, ETS2, ETS Luchtvaart en ETS Scheepvaart.
- Juridische ondersteuning bij de beslissingen inzake de losteloze toewijzing van emissierechten in het kader van ETS Vaste installaties en ETS Luchtvaart.
- Implementatie van de Methaanverordening en F-gasverordening in Vlaamse regelgeving.
- Opmaak van samenwerkingsakkoorden in het kader van de Burden Sharing.
- Klimatrechtszaken.

Om de tijdige voorbereiding van juridische klimaatdossiers te kunnen verzekeren, is er vanaf 1 juli 2024 een structurele nood aan 2 VTE niveau A adjunct van de directeur.

B.5. Bijkomende capaciteit voor een kwaliteitsvol HR- en organisatiebeleid

De verdere groei van het VEKA vereist een versterking van het P&O (Personeel & Organisatie) - team van het agentschap.

Competente en tevreden medewerkers zijn het voornaamste kapitaal van het agentschap om haar opdrachten te kunnen realiseren. Het personeelsbestand van het VEKA kan niet blijven groeien zonder de HR- en organisatie-ondersteuning binnen het agentschap kwantitatief te versterken. Een kwaliteitsvol HR- en organisatiebeleid is onmisbaar om de organisatiedoelstellingen en het welzijn van de medewerkers te verzekeren. De ziektecijfers van het VEKA tonen helaas aan dat

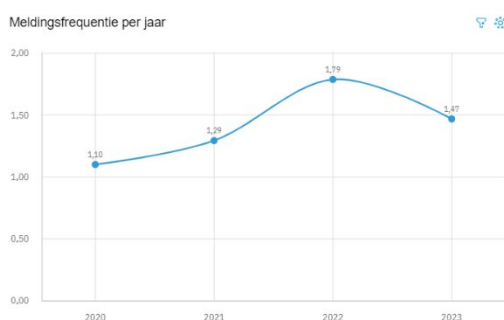
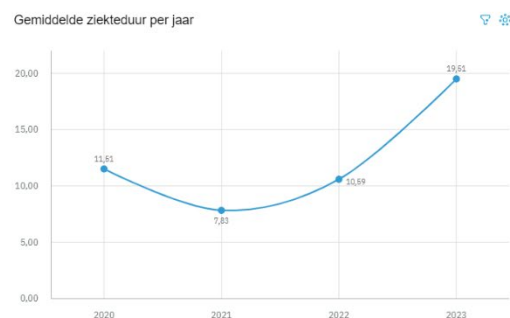
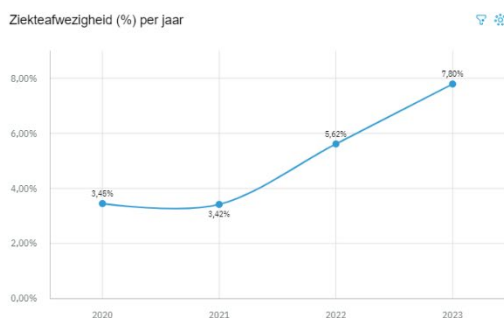
het agentschap daar niet meer in slaagt. De laatste jaren wordt een forse stijging van het ziektepercentage vastgesteld.

Momenteel heeft het VEKA slechts 1,5 VTE HR-ondersteuning ter beschikking voor 180 medewerkers. Gemiddeld genomen beschikt een entiteit van de Vlaamse overheid over 1 HR-medewerker per 60 medewerkers. Met het huidig aantal medewerkers zou het VEKA minstens 3 HR/P&O-medewerkers moeten hebben. Met de grote uitdagingen die zich aandienen en de nodige personeelsgroei, zijn ongeveer 4 voltijdse HR/P&O-medewerkers nodig om de HR/P&O-noden in te vullen.

De HR-uitdagingen zijn groot:

- Er moeten veel vacatures worden gelanceerd (opmaak functiebeschrijvingen, selectieprocedures, onthaalbegeleiding,...) voor de geplande extra aanwervingen in het kader van ETS en de extra statutariseringsronde van een 20-tal medewerkers. In de komende twee jaar zullen wellicht ook nog veel bijkomende vacatures gelanceerd moeten worden voor de implementatie en operationalisering van de verschillende andere Fit for 55 – dossiers (EED, RED3, EPBD, EED,...).
- Als gevolg van de gestage groei van het personeelsbestand van het agentschap de voorbije jaren, moet absoluut een inhaalbeweging worden ingezet om de organisatie te versterken en toekomstklaar te maken (op het vlak van leiderschapsontwikkeling, risicomangement, projectmanagement, procesvereenvoudigingen, organisatiestructuur, informatiebeheer, personeelsplanning,...).
- Tot slot moet op het vlak van preventief welzijnsbeleid (duurzaam loopbaanbeleid, aanwezigheidsbeleid, talentmanagement, ...) en re-integratie sterker worden ingezet. De ziekteafwezigheid in het VEKA blijft immers stijgen (2021: 3,4% - 2022: 5,6% - 2023: 7,8% - 1^e trimester 2024: 8,2%) en vereist bijkomende remediëringsacties.

In onderstaande figuur is de evolutie van ziekteafwezigheid sinds 2020 opgenomen.

Het VEKA heeft vanaf 1 juli 2024 nood aan 2 bijkomende VTE niveau A adjunct van de directeur, waarvan 1 tijdelijke tot 31 december 2026.

Overzicht bijkomende personeelsbehoefte:

1 Uitvoering EU-regelgeving (onderdeel ETS)	1 VTE niveau –A2 – adviseur 13 VTE niveau–A - adjunct van de directeur (waarvan 3 tijdelijk tot 31/12/26)
2. Juristen	2 VTE niveau–A - adjunct van de directeur
3. P&O/HR	2 VTE niveau–A - adjunct van de directeur (waarvan 1 tijdelijk tot 31/12/26)
TOTAAL 18 VTE	1 VTE niveau –A2 – adviseur/directeur 17 VTE niveau–A - adjunct van de directeur (waarvan 4 tijdelijk tot 31/12/2026)

Deze bijkomende koppen moeten niet worden gecompenseerd en zullen worden geneutraliseerd in het kader van de monitoring van de koppenbesparingsdoelstelling.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

4.7. Impact op de begroting.

Bepaalde onderdelen van de besliste regelgeving in kader van het Fit for 55-pakket zullen voor de Vlaamse overheid ook leiden tot omvangrijke bijkomende inkomsten. De belangrijkste zijn CBAM, het Sociaal Klimaatfonds en de nieuwe emissiehandelssystemen ETS2 en ETS Scheepvaart, die bovenop de bestaande emissiehandelssystemen ETS Vaste installaties en ETS Luchtvaart zullen worden geïntroduceerd. Daar waar de verdeling van de ingeschatte Belgische inkomsten nog deel uitmaakt van de lopende onderhandelingen in kader van de burden sharing, geeft onderstaande tabel een inzicht in de omvang van de inkomsten.

Inkomstenbron	Ruwe raming Belgische inkomsten ³
Veilingopbrengsten uit ETS1 (Vaste Installaties, Luchtvaart en Scheepvaart)	Ca. 6,5 miljard euro in 2021-2030 (Resterend: ca. 5,3 miljard euro in 2023-2030) Van dit bedrag: Ca. 900 miljoen euro afkomstig van ETS Scheepvaart (periode 2024-2030) Ca. 200 miljoen euro afkomstig van ETS Luchtvaart (periode 2021-2030)
Veilingopbrengsten uit ETS2	Ca. 6,6 miljard euro in 2027-2032
Inkomsten uit Sociaal Klimaatfonds	1,664 miljard euro in 2026-2032

³ Inschatting uit de nota van de NKC WG Register van 12 oktober 2023 naar aanleiding van een opdracht van de Nationale Klimaatcommissie. Deze raming houdt nog geen rekening met het voorstel van de Europese Commissie om 30% van deze inkomsten te bestemmen als EU eigen middelen. Over dit voorstel is nog geen akkoord op Europees niveau.

Inkomsten van CBAM	1,1 miljard euro in 2026-2030
--------------------	-------------------------------

A.2. Advies Inspectie van Financiën en begrotingsakkoord

Het advies van de Inspectie van Financiën voor voorliggende nota werd bekomen op 5 mei 2024.

De Inspectie van Financiën verleent een gunstig advies aan de voorliggende nota aan de Vlaamse Regering wat betreft de 14 VTE's voor de dossierbehandeling in kader van de implementatie van ETS2 en de 4 VTE's voor de juridische ondersteuning en HR voor zover deze wervingen gespreid worden in de tijd en deze spreiding wordt verwerkt in de nota aan de Vlaamse Regering.

De werving van een informaticus is volgens de Inspectie van Financiën niet noodzakelijk.

Tevens wijst de Inspectie van de Financiën op de noodzaak om een bredere, uitgewerkte analyse van verplichtingen en impact ten gevolge van deze nieuwe Europese regelgeving zo snel mogelijk op te stellen en aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

De door de Inspectie van Financiën gevraagde verduidelijking van de spreiding van de wervingen is in luikt 2B (Bijkomende personeelsbehoeften) van deze nota opgenomen. De werving van de 18 VTE's zal als volgt worden gespreid:

- 10 VTE's vanaf 1 juli 2024.
- 5 VTE's vanaf 1 oktober 2024.
- 3 VTE's vanaf 1 januari 2025.

De Inspectie van Financiën stelt dat een efficiënte implementatie van ETS2 kan worden gerealiseerd zonder automatisering van de nog op te zetten nieuwe werkprocessen. Het dossier is aangepast in die zin.

De door de Inspectie van Financiën gevraagde bredere, uitgewerkte analyse van verplichtingen en impact ten gevolge van het Fit for 55-pakket zal voor wat betreft de voorbereidende werkzaamheden (analyse en regelgevende en inhoudelijke voorbereiding) onmiddellijk bij het aantreden van de nieuwe Vlaamse Regering worden voorgelegd. Vervolgens zal bij de verdere juridische uitwerking van de verschillende Europese energie- en klimaatdossiers in het kader van het Fit for 55-pakket door het VEKA per dossier een onderbouwde inschatting van de concrete personeelsnoden voor de implementatie van het dossier opgemaakt worden. Pas van zodra het uitvoeringskader in grote lijnen is vastgelegd door de nieuwe Vlaamse Regering is dit mogelijk.

Het begrotingsakkoord voor voorliggende nota werd bekomen op 31 mei 2024. Dit akkoord is als bijlage 2 toegevoegd.

B. ESR-TOETS

Het voorliggende voorstel van beslissing dient niet te worden onderworpen aan een ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

C1. Samenvatting

Voorliggend voorstel van beslissing betreft voor het VEKA een afwijking van het initiële koppenbesparingstraject met 18 koppen opgesplitst als volgt, met vermelding van de weddelast op basis van de aanwervingskost na invoering van 5-sporenbeleid (1 juni 2024):

- 1 niveau A2 – adviseur/directeur (123,3 keuro)
- 17 niveau A - adjunct van de directeur (1.459,4 keuro).

Het totaal vereiste weddekrediet bedraagt aldus 1.583 keuro op jaarbasis, de werkingskosten 95 keuro en de eenmalige investeringskosten 63 keuro.

De nodige weddekredieten, werkingsmiddelen en investeringskosten zullen worden aangerekend op begrotingsartikelen QE0-1QAE2ZZ-LO (lonen VEKA) en QE0-1QAE2ZZ-WT (werking VEKA) en worden gecompenseerd via het begrotingsartikel van de begroting Energie QE0-1QEE2KN-WT.

Indien deze herschikking niet tijdig in orde gebracht kan worden, zal als overgangsmaatregel in 2024 de nodige weddekredieten, werkingsmiddelen en investeringskosten eenmalig rechtstreeks worden aangerekend op het Energiefonds (lonen op QE0-1QEE4KE-LO en werkings- en investeringskosten op QE0-1QEE4KE-WT).

Mochten er onvoldoende middelen zijn op QE0-1QEE2KN-WT om het geplande beleid te betalen, dan zullen deze worden voorzien op het Energiefonds.

De aanwervingstabellen voor aanwervingen na inwerkingtreding van het 5-sporenbeleid (1 juni 2024) werden door AgO recent gepubliceerd. De aanwervingskost na 1 juni 2024 bedraagt 85.850 euro voor een adjunct van de directeur en 123.296 euro voor een adviseur/directeur.

C.2 Akkoord van de minister van bestuurszaken

Het akkoord voor voorliggende nota werd bekomen op 31 mei 2024. Dit akkoord is als bijlage 3 toegevoegd.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de lokale besturen.
- Werkingsuitgaven: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
- Investerings en schulden: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de schuld van de lokale besturen.
- Ontvangsten: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

In het kader van de eerstvolgende begrotingsaanpassing of begrotingsopmaak zullen de nodige weddekredieten, werkingsmiddelen en investeringskosten worden ingeschreven op de begrotingsartikelen QE0-1QAE2ZZ-LO (lonen VEKA) en QE0-1QAE2ZZ-WT (werking VEKA) en worden gecompenseerd via het begrotingsartikel van de begroting Energie QE0-1QEE2KN-WT. Indien deze

begrotingsherschikking niet tijdig in orde kan worden gebracht, zullen als overgangsmaatregel in 2024 de nodige weddekredieten, werkingsmiddelen en investeringskosten eenmalig rechtstreeks worden aangerekend op het Energiefonds.

De minister bevoegd voor Energie zal inspanningen leveren teneinde zo spoedig mogelijk te komen tot de nodige (samenwerkings)akkoorden teneinde de hogergenoemde inkomsten voor Vlaanderen te verzekeren.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten aan een personeelsuitbreiding bij het VEKA zoals beschreven in punt 2.B van deze nota en deze koppen te neutraliseren in kader van de monitoring van de personeels- en budgettaire besparing 2020-2024 in de Vlaamse overheid.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- Het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 5 mei 2024.
- Het akkoord van de minister van begroting d.d. 31 mei 2024.
- Het akkoord van de minister van bestuurszaken d.d. 31 mei 2024.